

Lundby

Lokalt utvecklingsprogram 2020-2021

En sammanhållen stadsdel -tillsammans gör vi det möjligt

Vad är detta?

Det här är den sammanfattande delen av Lundbys lokala utvecklingsprogram, fastställt av stadsdelsnämnden som ett komplement till Göteborgs Stads budget och den politiska styrningen av stadsdelens utveckling med fokus på stadsutveckling och fysisk miljö.

LOKAL KUNSKAP Programmet består i sin helhet av åtta delar, ett för varje primärområde samt denna del som är en sammanställning för hela stadsdelen. De lokala utvecklingsprogrammen för primärområdena hittar du på goteborg.se/luplundby. Utvecklingsprogrammet utgår ifrån Lundbys lokala kunskapsbas, vilken uppdateras kontinuerligt för att kunna användas proaktivt i stadsdelens snabba och omvälvande förändring.

SYFTE Programmet har tagits fram i syfte att förmedla konkreta åtgärdsförslag till planerande nämnder och förvaltningar för att tydligt visa stadsdelsnämndens prioriteringar utifrån sitt reglemente om att delta i samhällsplaneringen. Genomförande av programmets åtgärdsförslag är inte möjligt utan samverkan – tillsammans gör vi stadsdelen ännu bättre att leva och verka i. Välkommen att ta del av våra verktyg och åtgärdsförslag!

Lokalt utvecklingsprogram Lundby

Behov och inriktningar för stadsutveckling i Lundby 2020

Första version antaget av stadsdelsnämnden 2017-05-30 (diarienummer: N139-0226/16)

Revidering och aktualisering antaget av stadsdelsnämnden 2020-11-25

DIARIENUMMER N139-0889/20

TEXTER OCH ILLUSTRATIONER Isabella Anderson, utvecklingsledare stadsutveckling, Joanna Fehler, utvecklingsledare stadsutveckling, Karolina österblom, utvecklingsledare folkhälsa/mänskliga rättigheter, Frida Åberg, tidigare utvecklingsledare stadsutveckling, Beatrice Klein, tidigare utvecklingsledare stadsutveckling, Lovisa Grahn, tidigare utvecklingsledare stadsutveckling, Sara Thornadtsson Chavarria, tidigare utvecklingsledare mänskliga rättigheter, Linn Ryding, tidigare utvecklingsledare stadsutveckling, Anna Cesarini, tidigare praktikant.

FOTOGRAFIER Frida Åberg, Anna Cesarini, Linn Ryding eller Lovisa Grahn om inget annat anges.

KOMMUNIKATIONSSTÖD Robert Söderqvist, Caroline Johansson Sjöwall och Madelene Szabó

TRYCKKORT Lenanders Grafiska AB Kalmar 2019

Innehåll

Lundby är möjligheternas stadsdel!	4
Från lokal kunskap till åtgärdsförslag	6
Utgångspunkter – visioner och underlag	8
Fyra verktyg för en sammanhållen stadsdel	10
Lundbys sju primärområden	14
Så säkerställer vi vardagslivets funktioner	28
Så minskar vi barriäreffekter	30
Så stärker och utvecklar vi stråk	32
Så väver vi samman gammalt och nytt	34

Lundby är möjligheternas stadsdel

Lundby är en av de stadsdelar i Göteborg och Sverige som växer snabbast. Här planeras och byggs stora delar av Älvstaden, som är Nordens största stadsutvecklingsprojekt. Här väljer flera företag att etablera sig eller utveckla sin verksamhet, exempelvis Volvo lastvagnar som ska bygga ut sitt huvudkontor med förväntad fördubbling av arbetsplatserna. Här planeras också den nya spårvagnslinje som ska koppla ihop Lindholmen och Frihamnen till övriga staden. Lundby är kort sagt en stadsdel i förändring, vilket innebär stora möjligheter men också stora utmaningar. Allt nytt som planeras ska ta plats i en befintlig miljö där många olika människor bor, vistas och verkar. Lundby är en stadsdel med många kvaliteter och uppskattade platser, exempelvis Hisingsparken, Ramberget och närheten till älven. Hur skapar vi en sammanhållen stadsdel där alla har möjlighet att utvecklas? Ett Lundby där alla människor känner trygghet att leva, bo och röra sig fritt?

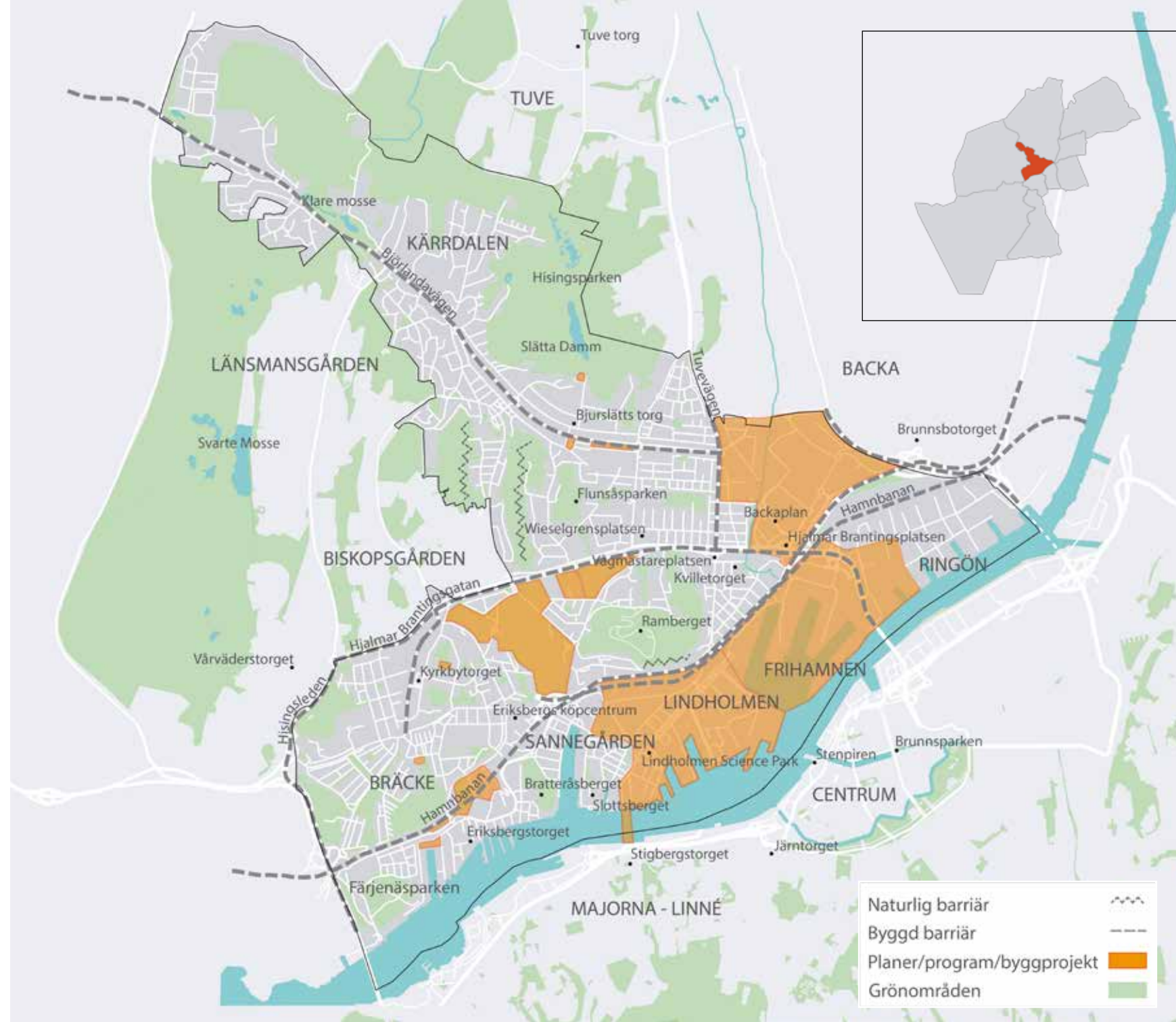
”

För att säkerställa att de högt uppsatta visionerna nås behöver vi också på ett effektivt sätt fånga upp medborgarnas åsikter, upplevelser och vilja kring den stad, stadsdel och det kvarter som de lever i.”

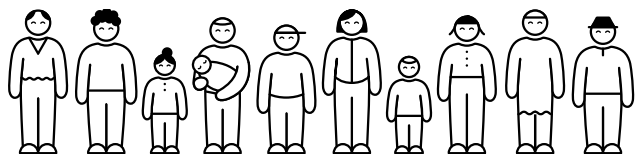
Nya bostadsområden börjar redan ta form och visionen om en hållbar stad, öppen för världen, ett jämlikt Lundby och en sammanhållen stadsdel möter en faktisk verklighet. För att det som planeras till slut ska bli goda livsmiljöer för Lundbyborna finns i Lundbys lokala utvecklingsprogram fyra verktyg att använda: säkerställa vardagslivets funktioner, minska barriäreffekter, stärka och utveckla stråk samt väva samman gammalt och nytt (se s. 10-13). För att säkerställa att de högt uppsatta visionerna nås behöver vi också på ett effektivt sätt fånga upp medborgarnas åsikter, upplevelser och vilja kring den stad, stadsdel och det kvarter som de lever i. Därför har stadsdelsförvaltningen utvecklat och digitaliserat sin lokala kunskapsbas och arbetar ständigt med att samla in och analysera resultatet utifrån ett jämlikhetsperspektiv. Den lokala kunskapsbasen innebär att den lokala förankringen och delaktigheten inom stadsutveckling ökar, samt ett tydligare hela staden-perspektiv med medborgares lokala kunskap som grund.

Tillsammans bygger vi staden!

Rickard Vidlund
Stadsdelsdirektör Lundby

Befolkningen i Lundby

Styrdokument

Från lokal kunskap till åtgärdsförslag

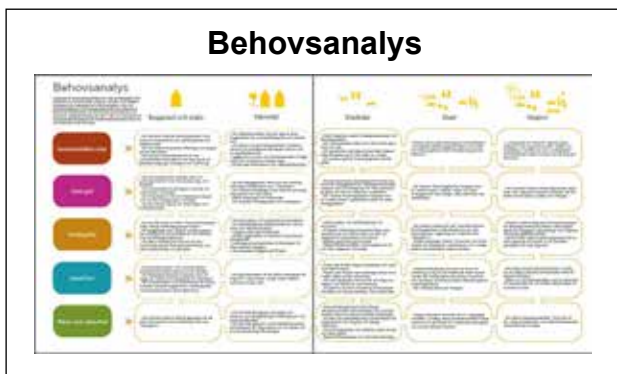
LOKAL KUNSKAP I BEHOVSANALYS Lundbys lokala kunskapsbas (LKB) är kartbaserad och uppdateras kontinuerligt. Informationen i LKB är sorterad efter kategorierna i modellen för social konsekvensanalys (SKA) och barnkonsekvensanalys (BKA): Identitet, Sammanhållen stad, Samspel, Vardagsliv, samt Hälsa och säkerhet. Den lokala kunskapsbasen har tre grunder: **1) dialog med invånare och medarbetare, 2) statistik och 3) data från andra förvaltningar.** Som underlag för de sju lokala utvecklingsprogrammen (LUP) på primärområdesnivå har LKB kompletterats med genomförd trygghetsundersökning samt material ur pågående sociala konsekvensanalyser (SKA) och barnkonsekvensanalyser (BKA). Denna samlade lokala kunskap har sedan analyserats med hjälp av stadens SKA/BKA-matris. I analysen har materialet omarbetats och översatts till utvecklingsbehov. Behoven står kvar i matrisen för att direkt kunna användas som grund i nya SKA/BKA-analyser i planarbeten. Dessa finns i de lokala utvecklingsprogrammen för respektive primärområde som du hittar på goteborg.se/luplundby.

FYRA VERKTYG De styrdokument som råder över stadsutvecklingen i Lundby har brutits ner till fyra verktyg i syfte att tydliggöra det som är särskilt viktigt för Lundby: *Säkerställa vardagslivets funktioner, Minska barriäreffekter, Stärka och utveckla stråk* och *Väva samman gammalt och nytt*. Verktygen beskrivs i text på sidorna 10–13 och har getts varsin grafisk symbol.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG Det sista steget i kedjan är att utifrån innehållet i behovsanalysen och med hjälp av de fyra verktygen ge förslag på åtgärder som kan föra varje primärområde i önskad riktning. Åtgärdsförslagen är utplacerade på karta och indelade i *NU*, *SNART* och *SEN*. Åtgärdsförslagen beskrivs utförligt i varje primärområdesdel, i detta dokument sammanfattas de och härrörs till pågående arbeten då merparten av åtgärdsförslagen är möjliga att genomföra inom redan pågående projekt. Vissa åtgärdsförslag återkommer i flera primärområden eftersom stråk och barriärer ofta sträcker sig över större områden. LUP med dess åtgärdsförslag kommer att revideras varje år.

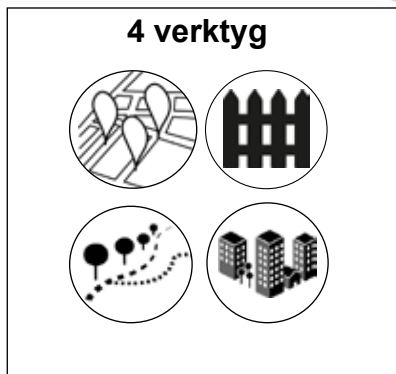
HELHETSPERSPEKTIV Åtgärdsförslagen från de sju primärområdena har i denna för stadsdelen sammanfattande del aggregerats upp till helhetsnivå utifrån en prioritering gjord av Lundbys samhällsbyggnadsråd, för att tydligt kommunicera vad stadsdelsnämnden ser som det allra viktigaste för Lundbys utveckling.

Behovsanalys

+

4 verktyg

Utgångspunkter - visioner och underlag

Jämlikhetsrapporten 2017

Jämlikhetsrapporten 2017 följer upp rapporten "Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg" från 2014. Rapporten är ett led i Göteborgs stads långsiktiga satsning för att minska ojämlika skillnader i livsvillkor i staden. Rapporten konstaterar att alla vinner på en mer jämlik stad, men att höginkomsttagare, oavsett kön, bakgrund och sexualitet, har bättre hälsa jämfört med de som har låga inkomster.

Arbete för att minska skillnaderna görs nu i fem fokusområden:

1. Ge varje barn en god start i livet (0-6 år)
2. Ge varje barn fortsatt goda förutsättningar genom skolåren (6-18 år)
3. Skapa förutsättningar för arbete
4. Skapa hälsofrämjande och hållbara livsmiljöer
5. Skapa strukturer och stabilitet för jämlikhetsarbetet

2014 gjordes två sammanställningar med fokus på Lundby, en för hela befolkningen och en specifik för personer över 65 år. Av Lundbys tre mellanområden, Norra Älvstranden, Centrala Lundby och Kärrdalen/Slättadamm, är det i flest avseenden **Centrala Lundby** som sticker ut negativt gällande livsvillkor och hälsa.

Översiktsplanen och tre strategiska dokument

Göteborgs översiktsplan (ÖP) från 2010 sätter givetvis ramarna för utvecklingen. ÖP har konkretiserats i Utbyggnadsplaneringen (UP), Trafikstrategin (TS) och Grönstrategin (GS).

UP anger tre strategier:

- Dra nytta av det som finns
- Utveckla tyngdpunkter
- Kraftsamla där det gör skillnad

Hela Lundby ligger inom mellanstaden där förtätning ska ske, och kraftsamlingsområden med bäring på Lundby är: Utvidgad innerstad/ Älvstaden, Wieselgrensplatsen – Biskopsgården och Eriksberg.

TS har tre områden: resor, stadsrum och gods-transporter, och Lundby berörs av samtliga, till exempel genom Hjalmar Brantingsplatsen som ska stärkas som knutpunkt och genom tunga trafikleder som utgör barriärer.

Det GS anger för Lundby är bland annat att Hisingens gröna kulturlandskapskil i nordväst och Backa-Rödbokilen i norr ska kopplas ihop och förlängas in i staden samt att Kvillebäcken ska stärkas som grönblixt stråk. Färjenäsparken och Hisingsparken är viktiga större parker.

Vision Älvstaden

Vision Älvstaden är basen och riktningen för hur Göteborg ska utvecklas som en hållbar stad öppen för världen. Vision Älvstaden anger tre strategier:

Hela staden

Vi ska motverka segregationen och bygga samman staden över älven. Vi ska skapa en blandad stad med starka stråk och många levande mötesplatser. Vi ska samtidigt ge möjlighet för stadens invånare att vara delaktiga i hur Älvstaden används och utvecklas.

Möta vattnet

Vi ska skapa ett levande och attraktivt älvrum och klara klimatförändringarnas effekter. Det ska vara enkelt att leva hållbart här.

Stärka kärnan

Vi ska stärka kärnan för att stärka Göteborg och Västsverige som helhet. Vi ska utforma Älvstaden så att vi stimulerar utvecklingen mot en mer diversifierad och robust ekonomi.

Inom Lundby ligger Älvstadens delområden Backaplan, Lindholmen, Frihamnen och Ringön.

Göteborgs Stads budget 2020

Göteborg ska vara en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.

Göteborg ska vara en jämlik stad där alla barn har rätt till en trygg och god uppväxt. Göteborg ska bidra till likvärdiga livschanser för alla och det kräver ett långsiktigt och uthålligt arbete för att minska skillnader i livsvillkor. Staden behöver byggas såväl fysiskt som socialt på ett sätt som möjliggör att fler kan vara delaktiga och känna sig inkluderade. Oavsett var man bor i Göteborg, ska den enskilde ha goda möjligheter att påverka sin vardag.

Göteborg ska vara en levande och välkommande stad med bättre förutsättningar för kultur-, idrotts- och näringsliv - för så väl göteborgarna som de som besöker staden. Barn och unga har rätt till en meningsfull fritid och staden ska erbjuda trygga och jämställda mötesplatser.

Ett växande Göteborg ska byggas tätt, hållbart och levande. Att ha makt över det egna boendet är viktigt för den enskildes livsmöjligheter. Staden ska arbeta för att skapa livfulla och trygga stadsdelar som möjliggör mångfald och utveckling. Göteborg ska vara en stad med framtidsstro och en plats där inte minst unga vågar drömma om en bättre framtid.

Lokal kunskapsbas på karta

Lundbys lokala kunskapsbas är ett verktyg för stadsdelsförvaltningen att samla kunskap om hur Lundbyborna använder sin stadsdel. Det kan handla om vilka platser som är viktiga för att få vardagslivet att fungera, var människor träffas eller vilka platser som Lundbyborna tycker är fina. Med en bättre lokalkännedom kan vi ta tillvara på och utveckla det som är viktigt för de som bor, verkar och vistas i Lundby.

Under 2018 har Lundbys lokala kunskapsbas (LKB) blivit digital och kartbaserad samt strukturerats efter SKA och BKA kategorierna Sammanhållen stad, Samspel, Vardagsliv, Identitet samt Hälsa och säkerhet.

LKB består av tre huvudsakliga delar:

1. Statistik från Göteborgsbladet.
2. Kvalitativ data från dialoger med Lundbybor, medarbetare på SDF Lundby etc.
3. Data från andra förvaltningar inom staden.

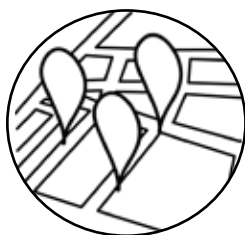
SKA och BKA

Till stöd för arbetet med social hållbarhet fysisk planering har Göteborgs stad tagit fram matriser för social konsekvensanalys (SKA) och barnkonsekvensanalys (BKA). SKA och BKA används löpande som metod i planprocesser i bred samverkan för att förbättra beslutsunderlaget i olika planeringsskedet. Mer om matriserna för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys hittar du på Göteborgs stads hemsida.

För LUP har en behovsanalys för varje primärrområde gjorts utifrån SKA/BKA-strukturen. Denna kan användas som grund i kommande analyser i Lundbys primärrområden. Underlaget för behovsanalysen är den lokala kunskapsbasen, en trygghetsundersökning samt material från pågående SKA/BKA-processer.

Behovsanalyserna finns inte med i detta dokument utan hittas i de lokala utvecklingsprogrammen för respektive primärrområde som finns på goteborg.se/luplundby.

Fyra verktyg för en sammanhållen stadsdel

Säkerställa vardagslivets funktioner

Att i planeringen få med det som behövs för fungerande vardagsliv och sociala möten: offentlig och privat service, goda resmöjligheter, mötesplatser och kulturliv, rekreationsytor m.m.

I Lundbys snabba expansion är det av yttersta vikt att göra plats för service för alla åldrar så som förskolor, skolor, äldreboenden, familjecentraler, bibliotek, bostäder med särskild service, daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättningar med mera. SDN Lundby utgår ifrån att stadens nyckeltal är 0,5 barn per hushåll och att antalet förskole- och skolplatser planeras enligt denna i detaljplaner. Barn behöver tillräckliga ytor i naturliga miljöer för sin läroplansreglerade utvistelse. Även äldreboenden behöver närhet till grönområden. I tät stad behövs kompromisser och samnyttjande, men med alltför många människor på samma ytor riskerar vi trängsel och hårt slitage. Därför behöver platser för kommunal service öronmärkas mycket tidigt i planprocesser. Varje plats behöver studeras noga i tidigt skede så att rimliga kompromisser kan göras, i god dialog med berörd verksamhet för att inhämta nödvändig kunskap utifrån brukarnas och verksamhetens behov.

Att säkra vardagslivets funktioner handlar mycket om att skapa förutsättningar för ökad jämställdhet och jämlikhet. Även om människor har

olika erfarenhetsvärldar och normer utifrån livsstil och kulturell tillhörighet, ska det vara lätt att tillgodose vardagslivets behov. Genom att sätta marginaliserade gruppers perspektiv i fokus kan vi främja mångfald och se till så att det till exempel inte krävs bil eller hög inkomst för ett socialt deltagande i samhället. Människor har olika behov under olika perioder i livet. Vardagslivet ska fungera oavsett om du är 74 år, 5 år eller 17 år.

I Lundby ska det finnas plats för en variation av verksamheter och arbetsplatser, så som attraktiva kontor, lokaler att starta sitt första företag i och småskalig industri. Det ska vara lätt att ta sig till jobb och skola med gång, cykel och kollektivtrafik. En trygg och välfungerande kollektivtrafik är särskilt viktigt för ungdomar. Lundby ska ha ett rikt kulturutbud och ett starkt civilsamhälle och föreningsliv. Därför ska vi ta vara på befintliga lokaler och mötesplatser och skapa möjligheter för nya.

Upplevelser av otrygghet och främlingsfientlighet växer i distanserade relationer, vilket leder till att fördomar kan fortsätta växa. För att kontakter

mellan olika grupper av människor ska kunna uppstå måste det finnas konkreta fysiska förutsättningar för att möta "den andre" i vardagen. Därför behöver vi stärka befintliga, och skapa nya, "neutrala arenor", där vi kan se varandra och bli sedda på lika villkor. Neutrala arenor kan bestå av tillgängliga, ickekommersiella och inbjudande offentliga rum som parker och torg, bytespunkter i kollektivtrafiken m.m. Att säkra bra mikroklimat så som sol och lä är viktigt ur både folkhälsoperspektiv och för stadsrummens attraktivitet. En blandad stad med offentliga platser och gator som används olika tider på dygnet bidrar till befolkade och trygga stadsrum. I den täta staden krävs grönska och goda rekreationsytor, både vackra och tillrättalagda parker och platser för spontanidrott, men också i form av lite vildare natur där det går att bygga kojor och klättra i träd.

Minska barriäreffekter

Att minska fysiska, sociala och mentala barriärer mellan områden och uppmuntra nya rörelsemönster.

Lundby präglas av stora barriärer som är svåra att överbygga på kort sikt. Barriärer kan både vara fysiska (motorleder, järnväg, höjdskillnader, vattendrag), sociala (grupptillhörighet efter upplåtelseform, bostadspris eller bostadstyp, socioekonomiska förutsättningar med mera) eller mentala (föreställningar om olika områden, rädslor och fördomar, ödslighet och gångavstånd som upplevs långa) – och dessa sammanfaller ofta med varandra vilket kan göra områden extra sårbara.

Ett totalt överbyggande av stora fysiska barriärer kan ske genom att en järnvägssträcka förläggs i tunnel, en motorled överdäckas eller en ny kollektivtrafiksträckning tillkommer, men eftersom sådana omfattande åtgärder görs sällan och ofta kräver statlig finansiering, är det mer fruktbart att tala om ett *minskande av barriär-effekter*, då detta kan göras på flera sätt. I första hand handlar det om att minimera hinder för gående och cyklister. Exempel på åtgärder är att sänka den tillåtna hastigheten för biltrafiken, tillföra belysning i mörka grönområden, bygga gång- och cykelbroar, att blanda upplåtelse-

former på stadsdels- eller kvartersnivå eller att stärka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning till exempel vid hållplatser.

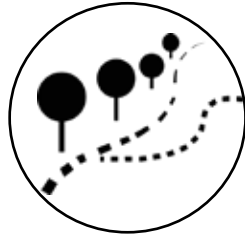
Viktigt att komma ihåg är att vad som upplevs som barriärer är olika för barn och vuxna. Fysiska barriärer är svåra att helt undvika i en stad, men det är bättre att de finns i utkanterna av områden än att de bryter kontinuiteten inom stadsdelar. När vi bygger bostäder i nuvarande handelsområden eller på älvnära verksamhetsytor måste vi ta gemensamt ansvar för detta.

Fysiska åtgärder kan i bästa fall minska sociala och mentala barriärer - vi kan åtminstone se till att inte ytterligare spä på dem som redan finns. Nya stora byggnader kan till exempel bli nya fysiska barriärer. Att aktivt arbeta med att bryta segregationens sociala och mentala barriärer är ett långsiktigt och komplext arbete som kräver en utökad analys gjord i samverkan. Att komplettera områden med de upplåtelseformer som saknas är en sak, men människors förutsättningar att bosätta sig i olika stadsdelar påverkas av fler faktorer så som bostads-

priser, hyresnivåer, kulturell identitet och grannskaps-effekter etc. Här kan kommunikation och marknadsföring av nya bostadsområden vara en pusselbit. Att arbeta med platsbyggande och med levande och interaktiva bygg arbetsplatser kan vara andra sätt.

Gång- och cykelbron över Lundbyleden och Hamnbanan mellan Kvillestaden och Frihamnen.

Stärka och utveckla stråk

Att främja levande och intressanta gaturum och grönstråk och låta dem bilda ett sammanhängande nätverk.

Urbansociologen Jane Jacobs menar att gatorna och dess trottoarer är stadens mest vitala organ, "livet mellan husen" har fått allt mer uppmärksamhet via Jan Gehls arkitektur och forskning. Space syntax-analyser används allt oftare för att studera hur välintegrerade gator är i det omgivande gatunätet. I Lundbys expansion är det av högsta vikt att vi främjar levande och intressanta gator, låter dessa bilda ett så sammanhängande nätverk som möjligt och att vi använder parker, torg och offentliga byggnader som delar i detta nätverk för att öka och knyta samman stadsvävens mångsidighet.

Jämfört med verktyget *Minska barriäreffekter*, som handlar mer om att uppmuntra nya rörelsemönster, handlar detta verktyg mer om att stärka befintliga stråk, att låta nybyggnation koppla an och utveckla dem för att stötta de viktigaste stråken, de som kanske redan används mest av praktiska anledningar eller som har störst potential att satsa på. Fokus ska ligga på den gående och cyklande människans behov. Gestaltning och programm-ering av grönstråk,

att skapa lekbara stråk för barn, att upprätthålla vackra siktlinjer i staden samt att skapa korta kvarter som varierar i sitt visuella uttryck och där det är tätt mellan tvärgator och hörn, är också medel för att stärka och utveckla stråk.

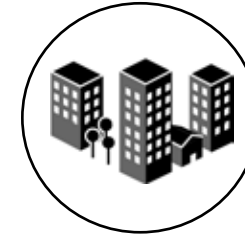
Stråk kan även stärkas genom att tillföra målpunkter i redan goda lägen eller utvecklas genom att *skapa* lägen med klok strukturell plan-ering. När stora delar av Lundby ska upplevas som en del av stadskärnan behövs riktigt bärkraftiga lägen för handel, restauranger, caféer, kontor och kulturverksamhet som kan skapa ett långsiktigt levande stads- och gatuliv. Det är mycket viktigt att det finns lokaler med hyresnivåer rimliga för nystartade företag och för verksamheter som är mindre köpstarka, för att skapa ett utbud med mångfald som tilltalar och bjuder in människor från hela staden.

Att möjliggöra verksamheter i bottenplan skapar flexibilitet inför framtiden, men i nuläget kan många verksamheter ha svårt att gå runt i lägen där få människor passerar. En annan risk är att nyöppnade verksamheter kan slå

ut befintliga lokala torg som utgör viktiga servicepunkter för människor. Att studera de stråk och nätverk som omger ett planområde är därför viktigt. Det är avgörande att de nya kopplingarna över älven länkas ihop med befintliga stråk i ett större omland på ett bra sätt, så att Älvstaden blir en sammanlänkande del av Hisingen.

Hjalmar Brantingsgatan kan bli ett starkare stråk genom att byggas om till boulevard i framtiden

Väva samman gammalt och nytt

Att med omsorg och finesse foga in nybyggnation i befintlig bebyggelse och spara äldre fastigheter för mångfald.

Stadslandskap och byggnader bär på både individuella och kollektiva minnen, så som husen vi växt upp i, skolorna vi gått i, minneslokaler efter Backabranden, de sista båtvarven, et cetera. I staden måste det finnas inslag av såväl gammalt som nytt för att skapa tidsdjup och berättelser. Lundby som en del av Hisingen har en särskild historia av betydelse för Göteborg att värna om när miljöer snabbt förändras.

En blandning av hus som varierar i ålder och skick skapar förutsättningar för en socialt blandad stad då det kan medföra varierade pris- och hyresnivåer i utbudet av bostäder och verksamhetslokaler, vilket stöttar mångfald. Stadsmiljöer helt bestående av nya byggnader kan upplevas lite som "kulisser" och behöver i allmänhet några år innan de blir väl fungerande grannskap. Om befintliga fastigheter finns kvar kan existerande sociala nätverk ge grund för livet i de nybyggda kvarteren.

När utveckling sker måste det specifika i ett område tas tillvara, så som karaktäristiska visuella uttryck, medborgarinitiativ och småskaliga

och känsliga verksamheter. Detta för att värna det unika, det kulturhistoriska och det meningsskapande i staden. Vid nybyggnation är det viktigt att sträva mot variation i gestaltningen med utgångspunkt i platsens unika kvaliteter, för att undvika likriktning.

Lokalisering, och flytt, av verksamheter till nyetablerade områden riskerar att utarma lokala torg i stadsdelen och på Hisingen, och en helhetsanalys med omsorg om befintliga mötesplatser behövs. Något annat att följa och studera är den komplexa dynamik som omger gentrifieringsprocesser. Gentrifiering är ingen naturlig och oundviklig process, utan är beroende av de beslut som fattas. Gentrifiering kan medföra upprustning av områden, men innebär ofta hyreshöjningar med en utträngningseffekt för människor och verksamheter.

När nybyggnation görs kloss an befintlig bebyggelse ska alla möjligheter till att skapa gemensamma gaturum tas tillvara. Detta kan göras genom att den nya fasadens portar och entréer placeras så att de på ett fint sätt relaterar till de befintliga på andra sidan gatan. På så sätt kan vi undvika

att bygga "introverta" områden och kvarter, som inte relaterar till, eller i värsta fall skapar barriärer mot, sin omgivning. Gemensamma rum kan också skapas genom att utforma bostadsnära parker så att de blir inbjudande för fler än de allra närmast boende, genom att till exempel tillföra sittmöbler, lekutrustning eller lägga till effektbelysning. Utöver att detta kan öka chanserna till möten mellan grannar kan det även stärka den upplevda tryggheten och göra att nybyggnation tillför kvaliteter även till befintliga boendemiljöer i närområdet.

Byggarbetsplatser kan omges av problematik som upplevd otrygghet, stölder och trafikstörningar. Samverkan kring detta behövs då stora delar av stadsdelen kommer att byggas ut samtidigt under de kommande åren.

Kvillebäcken

13 237 invånare 2019

Primärområdet Kvillebäcken avgränsas av Hjalmar Brantingsgatan i söder och Björlandavägen i norr. I väster finns ett kuperat naturområde kring Flunsåsberget och i öster Ringön med handel och industri. Den sydöstra gränsen utgörs av Göta älv. Lundbyleden och Hamnbanan utgör stora barriärer i området. Vattendraget Kvillebäcken utgjorde förr gräns mellan socknarna Backa och Lundby och var riksgräns mot Norge fram till 1658.

Bebyggelsen är blandad med småhus och en del radhus i nordväst men består till största delen av flerbostadshus, i huvudsak hyresrätter med privata fastighetsägare. Merparten av bostäderna uppfördes mellan 1941 och 1960. Mellan Vågmästareplatsen och Wieselgrensplatsen finns landshövdingehus i stängda kvarter, västerut lamellhus. Andelen små lägenheter är stor, hela 63 procent är under 60 kvadratmeter. Här finns två kommunala äldreboenden, Lundbys enda fritidsgård, Lundby bibliotek, många förskolor, Bjurslättskolan och stadsdelens enda kommunala öppna förskola. Wieselgrensplatsen är ett viktigt lokalt torg, Flunsåsstråket, Flunsåsparken med sin utomhusscenen och dansbanan vid Kvilleplatsen är uppskattade mötesplatser.

De små billiga bostäderna gör att personer med låg inkomst kan bo här. Andelen unga vuxna är betydligt högre än Göteborgssnittet och befolkningen är blandad, 40 procent har utländsk bakgrund. Valdeltagandet är lägst i stadsdelen och de boende i Kvillebäcken har störst risk att drabbas negativt av ojämlikheter i hälsa i Lundby. Kvinnor över 65 år i Kvillebäcken är den grupp i Lundby som har allra lägst inkomst. Enligt trygghetsundersökningar upplevs spårvagnshållplatser och torgytor som otrygga kvällstid.

Kvillebäcken ligger centralt i staden och står inför mycket stora förändringar. Allra mest ska det byggas på Backaplan. Den omvandling till citystadsdel som pågår skapar en positiv anda, många nya bostäder och service, men kan även komma att medföra citykärnans problem till exempel gällande brottslighet. Skillnaderna i livsvillkor och hälsa kan komma att växa när mer resursstarka invånare flyttar in i nybyggda bostäder och som effekt av gentrifiering. Därför behövs mötesplatser där alla kan känna sig välkomna och en gemensam ambition om att väva samman äldre och nyare stadsmiljöer.

LÄS MER

om Kvillebäcken
och åtgärdsförslagen i sin
helhet på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

	Verktyg	Åtgärdsförslagen sammanfattade	Process
1. Backaplan		Värna befintliga verksamheter, bygg nytt kulturhus, säkra kommunal service, skapa inkluderande stadsdel med blandat bostadsbestånd.	Pågående detaljplanearbete, forskningsprojektet SIGURD, stadsbyggnadskontoret (SBK), Kulturförvaltningen (Kulturhuset) .
2. Ringön och Hisingsbron		Utnyttja platsen under brofästet, koppla till Frihamnen och låt Ringön utvecklas organiskt med hänsyn till lokal kontext.	Program och detaljplaner för Frihamnen, SBK, Platsbyggnad under Hisingsbron, SBK och ÄU AB .
3. Vågmästareplatsen		Förbättra tillgängligheten, knyt samman området, bygg om trafiklösningen, lägg spårvagnshållplatsen i gatunivå.	Stråkstudie, SBK .
4. Wieselgrensplatsen		Stärk Långängen och kopplingen till Rambergsstadens idrottsområde, ersätt Lundby sjukhus, bygg om och tillför fler bostäder.	Detaljplan för Rambergsstadens idrottsområde, SBK, ev. kommande program för Wieselgrensplatsen, SBK .
5. Hjalmar Brantingsgatan		Gör hastighetsdämpande insatser, utveckla till boulevard/stadsgata med trygga och tillgängliga hållplatser	Stråkstudie, SBK
6. Kville - älv till älv		Stärk stråket utifrån dialog, skapa övergång över Hjalmar Brantingsgatan i höjd med bäcken, utveckla stadsdelspark i Backaplan.	Blågröna stråk och platser, park- och naturförvaltningen (PoNF) , Detaljplaner för Backaplan, SBK
7. Långängen		Stärk stråket Wieselgrensplatsen–Backaplan genom t.ex. sittmöbler och sammanhängande effektbelysning.	Fastighetsägare Centrala Hisingen (FCH) i samverkan med staden.
8. Lundbyleden och Hamnbanan		Minimera barriäreffekter, säkrare över- och undergångar, skapa kopplingar mellan Backaplan och Frihamnen, framtida nergrävning/överdäckning.	Program och detaljplaner i Frihamnen, SBK, Program för Lindholmen, FÖP Centrala staden, SBK, Åtgärdsvalsstudie Lundbyleden, projekt krävs, Trafikverket (TrV).

Lindholmen

4 317 invånare 2019

Primärområdet Lindholmen avgränsas av Lundbyleden och Hamnbanan i norr och Göta älv i söder. I de mellersta delarna finns ett kluster av utbildningslokaler och kontor vid Lindholmen Science Park och i öster ligger Frihamnen. Den östra gränsen går i Göta Älvbron. Fram till 1855 var Lindholmen en ö, som namnet antyder, och här byggdes båtar redan på 1850-talet på Hisingens första skeppsvarv.

Lindholmen har idag ganska få invånare då det inte finns så många bostäder. På Slottsberget finns äldre småhus och flerbostadshus, mest bostadsrätter men även hyresrätter. Nedanför finns ett fåtal radhus vid Sannegårdshamnen. Lägenhetsstorlekarna är blandade. En betydande del är studentlägenheter. Här finns tre grundskolor, tre förskolor och flera gymnasieskolor med ett skolbibliotek, samt Chalmers. Ca 5 000 ungdomar går i skola här. Lindholmen Science park är en ekonomisk motor för hela Göteborgsregionen med över 350 små och stora företag. Ett flertal lunchrestauranger finns i området som är mycket livfullt dagtid. I Sannegården finns vårdcentral, familjecentral och annan service. Här finns också ett kulturliv med Backateatern, biografen Aftonstjärnan, Gothenburg film studios, ateljéer, verkstäder och replokaler. Lundbystrandshallen är en viktig idrottsanläggning. En stor del av Lindholmens yta utgörs idag av markparkering och stor brist på parker råder. I Frihamnen lockar Jubileumsparken och bastun människor från hela Göteborg.

Mängden studentbostäder gör att andelen unga vuxna är betydligt större än Göteborgssnittets och andelen barn mindre. Lindholmen är en del av mellanområdet Norra Älvstranden med högst inkomstnivåer i Lundby och där flest upplever sig ha god hälsa. Arbetslösheten är låg, andelen med eftergymnasial utbildning stor och valdeltagandet är högst i stadsdelen. Befolkningen är homogen med näst lägst andel invånare med utländsk bakgrund i Lundby. Trygghetsfrämjande arbete pågår för bland annat ökad vuxennärvaro i utbildningsområdet. Lindholmen är folktomt på kvällen när arbetsplatserna och skolorna är stängda och upplevs då otryggt och öde.

Lindholmen står inför mycket stora förändringar med utbyggnad av Frihamnen, Karlavagnsplatsen, Lindholmshamnen med mera och kommer att bli tät innerstad med nya kopplingar över älven.

	Verktyg	Åtgärdsförslagen sammanfattade	Process
1. Framtida kollektivtrafik		Bättre tvärkopplingar i kollektivtrafiken och barriäröverbyggande åtgärder för att skapa bättre kopplingar mellan stadsdelens olika områden.	Detaljplan för spårväg Frihamnen-Lindholmen, FÖP, SBK, Älvutredningen och Lindholmsförbindelsen, TK
2. Stråket Kville-Lindholmen		Stärk stråket, ta hand om drift och underhåll, framtida förlängning till Lindholmen och långsgående förtätning. Barriäröverbyggande åtgärder på flera ställen.	Drift m.m., TK, FCH. Förtätning Program för Lindholmen, SBK, Projekt krävs, TrV, detaljplan i Frihamnen, SBK
3. Hamnbanan och Lundbyleden		Barriäröverbyggande åtgärder behövs. Byt ut gångbron Kvillestaden - Frihamnen, framtida nergrävning/överdäckning/omdragning, länka till Backaplan.	Detaljplan i Frihamnen, Program för Lindholmen, Fördjupad översiktsplan för centrala staden (FÖP), SBK Projekt krävs, TrV
4. Nya skolor och förskolor på Lindholmen		Säkerställ att skolor med kapacitet för nuvarande och kommande behov planeras med tillräcklig fria och fullständiga funktioner för god drift. Verka för att projekten sammanfaller i tid med övrig nybyggnation i området.	Program för Lindholmen och detaljplan Götaverksgatan, SBK
5. Frihamnen och Jubileumsparken		Integrera temporära bostäder med Jubileumsparken, samverkan för samnyttjande, fokus på barnperspektiv, skapa socialt blandat boende, satsa på kultur i befintliga magasin, strategiska lägen för förskola och skola, äldreboende och BmSS, ny älvförbindelse.	Program och detaljplaner för Frihamnen, SBK
6. Program för Lindholmen		Prioritera trygghetsfrågorna, stärk offentliga rum, tillvarata varvshistoriken och kulturen, samordna byggarbetsplatser, utveckla blandad och integrerad centrumstadsdel.	Program för Lindholmen, SBK
7. Möta vattnet – överbygga älven		Utred och skapa fler kopplingar över älven, gör kajpromenaden sammanhängande, utforma älvkantsskyddet så att det tillför sociala kvaliteter.	Älvutredningen, TK, FÖP, SBK, Program för Frihamnen och Lindholmen, SBK
8. Lindholmshamnen		Främja kvällsöppna verksamheter som bidrar till stads- och kvällsliv längs Lindholmsallén, säkra tillgängligheten, bygg om befintliga byggnader, bevara kranarna.	Genomförande av detaljplan Götaverksgatan och Program för Lindholmen, ÅUAB m.fl., SBK
9. Trygga Lindholmen		Stärk samverkan för ökad trygghet, förbättra utomhusmiljön vad gäller stråk och belysning för ökad trygghet.	SDF Lundby, Social resursförvaltning, Polisen, fastighetsägare m.fl.
10. Karlavagnsplatsen med omnejd		Fokus på barnperspektiv i utformning av förskolor på tak, verka för ersättningslösningar för verksamheter vars hus ska rivas, värna kvarteret Propellern.	Genomförande av detaljplan Karlavagnsplatsen, Serneke, TK m.fl., Program för Lindholmen, SBK

Rambergssstaden

9 959 invånare 2019

Primärområdet Rambergssstaden avgränsas av Lundbyleden och Hamnbanan i öster och söder, Hjalmar Brantingsgatan i norr och Volvos område i väster. Ramberget är ett landmärke och ett viktigt grönområde med sina motionslingor, utsiktspunkter och Keillers park även om tillgängligheten behöver förbättras. Söder om berget finns verkstäder och småskalig industri. Volvo är en stor arbetsplats i området där den allra första Volvobilen rullade ut ur fabriken 1927.

Rambergssstaden har minst andel småhus i Lundby i och med 99, 2 procent flerbostadshus. I öster finns Brämaregården, även kallat Kvillestaden, med många karaktäristiska landshövdingehus, till största delen hyresrätter. Vid Vågmästareplatsen finns höga punkthus och västerut längs Hjalmar Brantingsgatan lamellhus. Lägenheterna är till största delen små, 90 procent är under 80 kvadratmeter och andelen hyresrätter är stor. I området Jutegården vid Gropegårdsgatan finns också många små billiga lägenheter. Volvo är den största arbetsplatsen i området med ca 5 000 anställda. Här finns Rambergsskolan och fyra förskolor. Kvilletorget är ett viktigt lokalt torg. Idrotten är stark med Bravida arena, Lundbybadet och ishall vid Rambergsvallen. I Rambergssstaden finns också vårdcentral, Göteborgs moské och Lundby brandstation.

De små billiga bostäderna gör att personer med låg inkomst kan bo här. Andelen unga vuxna är större än Göteborgssnittets. I delar av Rambergssstaden bor många äldre personer, till exempel på Virvelvindsgatan upp mot Ramberget. Valdeltagandet är lågt och Rambergssstaden ligger i det mellanområdet i Lundby där lägst andel av invånarna upplever sig ha god hälsa. Vid trygghetsundersökningar har många sagt att de upplever otrygghet när det är mörkt, till exempel vid spårvagnshållplatserna.

Den största kommande förändringen i Rambergssstaden är Volvos omfattande utveckling, där ambitionen är att gå från 5 000 till över 10 000 arbetsplatser i området. Nya bostäder och en förskola byggs intill Lundbybadet och stråket ska stärkas med olika aktiviteter. Vid Rambergsvallen pågår också planer på ett nytt specialistsjukhus, ny ishall och nytt badhus.

LÄS MER
om Rambergssstaden
och åtgärdsförslagen i sin
helhet på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

	Verktyg	Åtgärdsförslagen sammanfattade	Process
1. Rambergssstadens idrottsområde och Lundby Park		Stärk Lundbybadet som mötesplats samt verka för fler platser för samspel. Säkerställ kompensationsåtgärder för den bebyggda fotbollsplanen, stärk området som en plats för idrott.	Detaljsplan Rambergssstadens idrottsområde, SBK
2. Wieselgrensplatsen		Stärk Långängen och kopplingen till Rambergssstadens idrottsområde och Jutegården. Stärk Wieselgrensplatsen i relation till övrig utveckling i stadsdelen.	Förnyat Program Wieselgrensplatsen, SBK
3. Vågmästareplatsen		Förbättra tillgängligheten, knyt samman området, bygg om trafiklösningen, lägg spårvagnshållplatsen i gatunivå.	Stråkstudie, SBK
4. Kvillestaden		Stötta torget i samverkan, koppla till Backaplan och Frihamnen, förläng Gamla Tuvevägen över Hjalmar Brantingsgatan i dess gamla sträckning.	Projekt krävs, SDF Lundby, Göteborgslokaler, FCH , detaljplan i Frihamnen och detaljplan 2 för Backaplan, SBK
5. Hjalmar Brantingsgatan		Gör hastighetsdämpande insatser, utveckla till boulevard med trygga, säkra och tillgängliga hållplatser.	Stråkstudie, SBK
6. Stråket Kville - Lindholmen		Stärk stråket, ta hand om drift och underhåll, framtida förlängning till Lindholmen och långsgående förtätning. Barriäröverbyggande åtgärder på flera ställen.	Drift m.m., TK, FCH . Förtätning Program för Lindholmen, SBK , Projekt krävs, TrV, detaljplan i Frihamnen, SBK
7. Öka tillgängligheten till Ramberget och Keillers park		Ta hand om drift och underhåll, se över parkeringar på Rambergsvägen, utred gång- och cykelväg upp på berget, matservering, skyltning och offentlig WC.	Drift, PoNF , detaljplan Rambergssstadens idrottsområde och program för Lindholmen, SBK och PoNF .
8. Hamnbanan och Lundbyleden		Barriäröverbyggande åtgärder behövs. Byt ut gångbron Kvillestaden - Frihamnen, framtida nergrävning/överdäckning/omdragning, länka till Backaplan.	Detaljplan i Frihamnen, Program för Lindholmen, Fördjudad översiktsplan för centrala staden (FÖP), SBK Projekt krävs, TrV
9. Området vid Inlands-gatan		Skapa trygga och säkra gång- och cykelväg längsmed hela Inlands-gatan och Gropegårdsgatan, stärk stråk, ny koppling till Eriksberg.	FÖP och program för Lindholmen, SBK, TK
10. Framtida kollektivtrafik		Bättre tvärkopplingar i kollektivtrafiken och barriäröverbyggande åtgärder för att skapa bättre kopplingar mellan stadsdelens olika områden.	Detaljplan för spårväg Frihamnen-Lindholmen, FÖP, SBK , Älvutredningen och Lindholmsförbindelsen, TK

Eriksberg

9 721 invånare 2019

Primärområdet Eriksberg avgränsas av Sannegårdshamnen i öster, Göta älv i söder, Älvsborgsbron och Hisingsleden i väster och Lundbyleden och Hamnbanan i norr. Färjenäsparken och kajpromenaden är populära platser och stråk. Vid Färjenäs grundlades det första Göteborg av Karl IX i början av 1600-talet. Ända fram till Älvsborgsbrons öppnande 1967 fanns reguljär färjetrafik mellan Färjenäs och Klippan.

Hälften av bostäderna i Eriksberg byggdes mellan 2001 och 2010 som den första delen av Norra Älvstranden. I de västra delarna finns en del radhus men bebyggelsen består främst av flerbostadshus. Andelen små lägenheter är liten och andelen bostadsrätter är stor. Väster om Färjenäsparken finns några äldre trähus bevarade. Det råder brist på skolor och förskola. I området finns endast en förskola, till vilken kön är lång, en grundskola och en gymnasieskola. Service finns i Eriksbergs köpcentrum, vid Eriksbergstorget samt utspritt längs kajen. En del kontorsverksamhet finns i Östra Eriksbergsgatans bägge ändar. Eriksberg är byggt med stor övervikt av bostäder och det finns få kvällsöppna verksamheter.

Eriksberg är ett av de mest välmående primärområdena i Göteborg med låg arbetslöshet, hög medelinkomst, högt valdeltagande och störst andel förvärvsarbetande i Lundby. Eriksberg är dock en segregerad stadsdel med homogen befolkning, andelen med utländsk bakgrund är liten. Det finns barn i 22 procent av hushållen. Eriksberg hör till mellanområdet Norra Älvstranden som är det mellanområde i Lundby där störst andel av invånarna upplever sig ha god hälsa. Eriksberg har störst andel äldre personer av Lundbys primärområden, 17 procent av invånarna är över 65 år. På frågan om var och varför man känner sig otrygg i Eriksberg lyfter många att det är mörkt på många platser.

Förtätning planeras i Eriksberg i flera detalplaner kring Bratteråsberget. En stor del av detta möjliggörs av att Hamnbanan ska grävas ner i tunnel mellan Pölsebo och Eriksbergs köpcentrum. Eriksberg kan stärkas som målpunkt för fler, till exempel genom kommande utveckling av Färjenäsparken och genom att stärka kajpromenaden.

LÄS MER

om Eriksberg
och åtgärdsförslagen i sin
helhet på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

Verktyg	Åtgärdsförslagen sammanfattade	Process	
1. Hamnbanan		Minimera intrång i Krokängsparken under och efter byggtid.	PoNF
2. Detaljplan Celsiusgatan		Hitta mark och starta planering för förskola och skola, stärk stråk, minska barriärer.	Genomförande av detaljplan Celsiusgatan, SBK och Fastighetskontoret (FK)
3. Trygga och tillgängliga bostäder för äldre (ej platsspecifikt)		Identifiera och åtgärda enkelt avhjälpna hinder, utred omvandling av befintligt bestånd till trygghetsbostäder	SDF Lundby, Bostadsbolaget m.fl, FK
4. Kollektivtrafik (ej platsspecifikt)		Skapa bättre tvärkopplingar i stadsdelen, färjelinje till Färjenäsparken samt spårväg till Eriksberg och vidare till Biskopsgården.	TK och Västrafik , Projekt krävs för spårväg
5. Skola och förskola i Eriksberg (ej platsspecifikt)		Hitta mark och starta planering för förskola och skola som tillgodoser befintligt behov och kommande behov som genereras av nya bostäder.	Lokaliseringsuppdrag kommunal service, SBK
6. Möta vattnet, överbrygga älven, stärka kajpromenaden		Utred och skapa fler kopplingar över älven, stärk kajpromenaden som utflyktsmål, utforma älvkantsskyddet så att det tillför sociala kvaliteter.	Älvutredningen, TK, kjastråk, PoNF
7. Norr om Eriksbergsdockan		Identifiera mark och starta planering för förskola och skola som tillgodoser behovet som genereras av nya bostäder, planlägg som central och samlande länk i området, minimera intrång i Krokängsparken, tillför mer verksamhetslokaler.	Pausad detaljplan Norr om Eriksbergsdockan, SBK
8. Färjenäsparken		Förbättra skyltning, tillgängliggör och utvidga parken, skapa nytt färjeläge.	PoNF , Projekt krävs för färjeläge

Kyrkbyn

8 191 invånare 2019

Primärområdet Kyrkbyn avgränsas av Hjalmar Brantingsgatan i norr, Volvos stora område i öster, Säterigatan i söder och Hisingsleden i väster. Kyrkbyn är på så sätt omgärdad av barriärer, i huvudsak i form av infrastruktur. Krokängsparken, Sälöfjordsvallen och Rosenhill är grönområden och idrottsanläggningar och även strövområdet på Bräckeåsen samt parkerna Grönebacken och Byabacken har viktiga rekreativa och sociala värden. Lundby gamla kyrkby är den enda bevarade bymiljön av denna typ i Göteborg och Lundby gamla kyrka en av få medeltida kyrkor. Kyrkans äldsta delar byggdes redan på 1300-talet.

80 procent av bostäderna i Kyrkbyn byggdes innan 1960 och majoriteten är 60 kvm eller mindre. Det finns mycket få bostadsrätter. Utöver hyresrätter finns mindre småhus i egnahemsområdena i Bräcke och äldre villor i Lundby gamla kyrkby. Kyrkbyn har god tillgång till service med Bräckeskolan, tolv förskolor, två äldreboenden, daglig verksamhet och Bräcke diakoni med verksamhet för personer med funktionsnedsättningar. På Kyrkbytorget finns mataffär, butiker, restauranger, bibliotek och träffpunkt för seniorer. Vårdcentralen har nyligen flyttat till Sannegården.

Av Lundbys primärområden har Kyrkbyn näst störst andel personer över 65 år, men eftersom det bor många barnfamiljer i småhusen jämnas åldersstrukturen ut och följer Göteborgssnittet. I Kyrkbyn sammanfaller ett flertal socioekonomiska indikatorer med stark påverkan på hälsan, såsom låg andel högutbildade, hög andel arbetslösa, hög andel låginkomsttagare och högt ohälsotal, på ett negativt sätt. Bara 30 procent av Kyrkbyborna har eftergymnasial utbildning, vilket är lägst nivå av Lundbys primärområden. Detta sammanfaller med den stora andelen äldre. Kyrkbyn beskrivs av sina invånare som lugnt, skönt, tryggt, grönt och lummigt samt att där finns bra service. På frågan om och var man känner sig otrygg har många svarat vid kollektivtrafikknutpunkten Ekeströgatan.

Sedan ett program för Kyrkbyn togs fram 2007 har en del förtätning skett, bland annat längs Stålhandskegatan, vid gamla Putsegården och vid torget. Bostadsrätter har då tillkommit för ökad blandning av upplåtelseformer. Vid kommande förtätning är det viktigt att värna de grönytor som finns kvar i Kyrkbyn. Många efterfrågar fler kulturella mötesplatser, lekplatser och fler ställen för unga att vara på.

LÄS MER

om Kyrkbyn
och åtgärdsförslagen i sin
helhet på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

Verktyg	Åtgärdsförslagen sammanfattade	Process
1. Kopplingar till Södra Biskopsgården	Identifiera möjliga gång- och cykelstråk, framtida förtätning och kollektivtrafik mellan Eriksberg - Vårvåderstorget, minska Hjalmar Brantingsgatans barriäreffekter.	Samverkan SDF Västra Hisingen , projekt krävs GC-stråk, TK , Projekt krävs för kollektivtrafik, TK
2. Grönebacken	Följ upp genomförd dialog med barn i planarbetet, värna koppling till och mellan parkerna Grönebacken och Byabacken, kompensationsåtgärder för nya bostäder och förskola i parken.	Detaljplan Grönebacken, FK , PoNF
3. Kyrkbytorget	Stötta liv och rörelse genom kommunala verksamheter i samverkan med andra aktörer. Vid framtida förtätning, bygg med barnperspektiv för trygg miljö med låga hastigheter i trafiken.	SDF Lundby, Göteborgslokaler , Projekt krävs för förtätning, SBK
4. Förmedla historiska värden	Utred möjligheterna till "kulturstig", förmedla kulturhistoriska värden i planering av förtätningprojekt och säkra eventuella kompensationsåtgärder.	SDF Lundby, kulturförvaltningen (KuF) , Projekt krävs för förtätning, SBK , FK
5. Trygga och tillgängliga bostäder för äldre (ej platsspecifikt)	Identifiera och åtgärda enkelt avhjälpta hinder, utred omvandling av befintligt bestånd till trygghetsbostäder, verka för trygghetsbostäder i nybyggnation och öka tillgängligheten i utomhusmiljön.	SDF Lundby, bostadsbolag m.fl. , FK , PoNF , TK
6. Barns fysiska miljö (ej platsspecifikt)	Skapa övergångsställe vid Fyrväppingsgatan, förbättra barns skolväg till Bräckeskolan i samband med ny förskola på Biskopsgatan, värna grönytor och möjlighet till lek och kompensera förlorade värden i planeringen av nya förskolor.	Projekt krävs för övergångsställen, TK , Detaljplaner för Biskopsgatan, Stålhandskegatan och kommande Londongatan, SBK , FK och PoNF
7. Kopplingar till Eriksberg	Tillgänglig övergång över Hamnbanans tunnel vid Londongatan, kopplingar till nya bostadsområdet vid Säterigatan som minskar barriäreffekterna mellan nya och äldre områden.	Tunnelprojekt, TRV , Genomförande av detaljplaner vid Celsiusgatan, SBK , PoNF
8. Hamnbanan i tunnel under Krokängsparken	Minimera intrång i Krokängsparken under och efter byggtid.	PoNF

Slätta Damm

4 292 invånare 2019

Slätta Damm, som till ytan är Lundbys minsta primärområde, avgränsas av Björlandavägen i söder, Toleredsgatan i väster, Hisingsparken i norr och Tuvevägen i öster. Själva dammen Slätta Damm som ligger en bit upp i Hisingsparken i S A Hedlunds park är populär att promenera runt. På 1940-talet gjordes en stadsplan med den nya Björlandavägen som huvudgata. Gatans bredd beror på att man reserverade plats för en spårvägslinje mot Tolered. Vid Bjurslätts torg finns ett av Göteborgs tidigaste höghus.

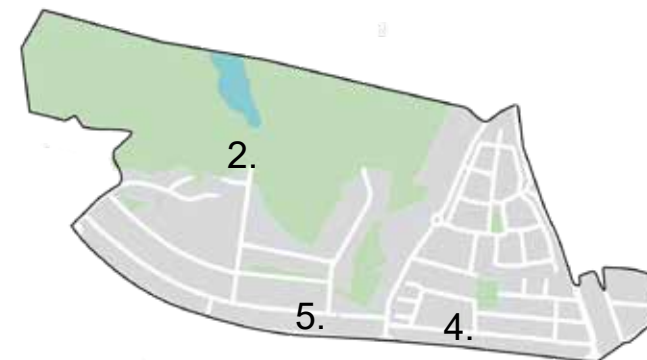
42 procent av bostäderna i Slätta Damm byggdes på 1950-talet. 77 procent av bostäderna är mellan 41 och 80 kvadratmeter, det råder med andra ord brist både på stora bostäder och riktigt små. I Slätta Damm finns både villor, radhus, hyresrätter och bostadsrätter, i varsin del av primärområdet. Endast ett fåtal av hyresrätterna hör till de kommunala bostadsbolagen. Den service som finns är koncentrerad till Bjurslätts torg, där finns mataffär, vårdcentral, restauranger och ett aktivitetshus. Det finns tre förskolor i Slätta Damm.

Det bor färre ungdomar i tonåren i Slätta Damm än Göteborgssnittet, men fler unga vuxna. I Slätta Damm sammanfaller ett flertal socioekonomiska indikatorer med påverkan på hälsan, såsom låg andel högutbildade, hög andel arbetslösa, hög andel låginkomsttagare och högt ohälsotal, men samtliga indikatorer är bättre jämfört med Kyrkbyn och Kvillebäcken. I en trygghetsundersökning gjord 2015 fick Slätta Damm generellt höga siffror och en fördjupning gällande trygghet har därför gjorts. Det många lyfte då var störande mopedkörning, rädsla för lösa hundar och trafik som ett problem främst på Björlandavägen och Arvid Lindmansgatan.

Bjurslätts torg är ett viktigt lokalt torg som behöver stöttning för att fortsätta vara en viktig mötesplats. Bland äldre i Slätta Damm finns en oro för boendet, då många av flerbostadshusen saknar hiss. Tillgängligheten behöver stärkas genom undanröjande av enkelt avhjälpta hinder i samverkan med fastighetsägare.

LÄS MER
om Slätta Damm
och åtgärdsförslagen i sin
helhet på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

Verktyg	Åtgärdsförslagen sammanfattade	Process
1. Barns fysiska miljö (ej platsspecifikt)	Säkra tillräcklig förskolegård till ny förskola vid Slätta Dammsgatan som kan samnyttjas och stärka entrén till S A Hedlunds park, värna friytor för barn vid förtätning.	Detaljplan förskola vid Slätta Damm, SBK , Projekt krävs för förtätning
2. S A Hedlunds park och Hisingsparken	Ta hand om drift och underhåll inklusive belysning, tydliggör entrén till parken samt skyltning, stärk möjligheterna till aktiviteter även vintertid.	Drift, PoNF
3. Trygga och tillgängliga bostäder för äldre (ej platsspecifikt)	Identifiera och åtgärda enkelt avhjälpta hinder, utred omvandling av befintligt bestånd till trygghetsbostäder, verka för trygghetsboende i nybyggnation och öka tillgängligheten i utomhusmiljön.	SDF Lundby, bostadsbolag m.fl, FK, PoNF, TK
4. Ökad trygghet	Trygghetsskapande åtgärder för att minska motortrafikens hastigheter, ta vara på resultat från trygghetsvandring för eventuella fysiska åtgärder.	TK, PoNF, Polisen m.fl.
5. Bjurslätts torg	Upprusta och utveckla torget för ett mer levande stadsliv.	SDF Lundby, fastighetsägare, PoNF

Kärrdalen

5 381 invånare 2019

Kärrdalen är Lundbys norra spets. Primärområdets nordvästra gräns utgörs av Hisingsleden vid Östergärde industriområde. I norr gränsar Kärrdalen till Hisingsparken och Tuve, i söder till Länsmansgården och Svartedalen och i sydöst går en tarm ner längs Toredalsgatan. I närheten av Gamla Björlandavägen gick på medeltiden riksgränsen mot Norge, vilket har gett de backiga gatorna fornnordiska och medeltida namn, som Sankt Olofsgatan, Landamäresgatan och Miklagårdsgatan.

Kärrdalen har med 96 procent störst andel småhus i Lundby. Runt 70 procent av bostäderna är därmed 80 kvadratmeter och större. En tredjedel av husen byggdes på 1940-talet. I Kärrdalen finns både Toleredsskolan, Kärrdalsskolan och Lerlyckeskolan samt fyra förskolor. Vid Toleredsgatans korsning med Björlandavägen ligger ett butikscentrum byggt tidigt 1940-tal. En restaurang i korsningen Kärrdalsvägen/Björlandavägen är en viktig mötesplats. Det finns stora uppskattade grönområden i Kärrdalen såsom Klare Mosse och Hisingsparken.

Eftersom det knappt finns några flerbostadshus i Kärrdalen kan bara de resursstarka hushåll som har råd med villa bo där. Bland Lundbys primärområden har Kärrdalen näst störst andel höginkomsttagare. Kärrdalens befolkning är homogen, med minst andel utländsk bakgrund efter Eriksberg och Lindholmen. Åldersstrukturen visar fler barn och ungdomar än Göteborgssnittet, färre unga vuxna samt betydligt fler personer i åldern 40–70 år, eftersom det i Kärrdalen bor många barnfamiljer men även äldre som bor kvar i sina villor. De som upplever otrygghet i Kärrdalen har främst lyft att det är mörkt, att det kan kännas obehagligt i Hisingsparken samt att det finns oro kopplad till närliggande Biskopsgården.

En ny förskola har byggts vid Vinlandsgatan. Där fanns tidigare en grönyta, fotbollsplan och lekplats och det är viktigt att de kompensationsåtgärder som planerats för att ersätta dessa genomförs.

Ett annat behov är stärkt kollektivtrafik i Helgered, samhället längst norrut i Lundby, där många boende vill att Svart Express ska stanna vid hållplatsen Klare Mosse där den idag kör förbi utan att stanna.

LÄS MER
om Kärrdalen
och åtgärdsförslagen i sin
helhet på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

Verktyg

Åtgärdsförslagen sammanfattade

Process

1. Barns fysiska miljö (ej plats-specifikt)

Säkerställ kompensationsåtgärder vid Bjurstigen i och med ny förskola vid Vinlandsgatan, förbättra skolvägen till Kärrdalsskolan.

PoNF, LF, Projekt krävs för skolväg, **TK**

2. Trygghet och tillgänglighet för äldre (ej plats-specifikt)

Identifiera och åtgärda enkelt avhjälpna hinder, verka för trygghetsboende i nybyggnation och öka tillgängligheten i utomhusmiljön.

SDF Lundby, SBK, FK, PoNF, TK

3. Kopplingar till Biskopsgården

Värna friluftsvägar och ridvägar, stärk kollektivtrafiken och förbättra gång- och cykelvägar till busshållplatserna, framtida förtätning som bygger samman stadsdelarna.

PoNF, TK, Västtrafik, Projekt krävs för förtätning

4. Stärkt kollektivtrafik

Verka för bättre kollektivtrafik för helgeredsborna, samverka med Trafikkontoret och Västtrafik. Verka för utökad flexlinje för en ökad tillgänglighet för de seniorer som bor i villaområden.

Västtrafik, TK

5. Klare mosse

Undersök hur området kan utvecklas som utflyktsmål och målpunkt för fler besökare. Stärk stråk mellan Klare mosse och S.A. Hedlunds park.

Projekt krävs, **PoNF**

Så säkerställer vi vardagslivets funktioner

När Lundby ska bli en del av Göteborgs stadskärna och samtidigt fortsätta fylla sin funktion som den centrala och sammanlänkande delen av Hisingen, förstärks **spänningsfältet mellan det regionala och lokala**. I de nya stadsmiljöer vi skapar ska det finnas offentliga rum för lundbybor, för göteborgare från hela staden, för besökare från hela landet och för turister från hela världen, men också intima gårdsmiljöer och platser som fyller lokala funktioner i den lilla skalan. Detta ställer krav på att vi dimensionerar rätt, till exempel att vi vågar investera i **det framtida kulturhuset på Backaplan** så att det kan bli den regionala mötesplats det är tänkt att vara.

I de stora utbyggnadsområdena handlar det om att **säkra mark för kommunal service** i tidiga skeden, speciellt där det planeras för tät blandstad. **Barnperspektivet är särskilt viktigt** och det gäller att utbyggnaden av skolor och förskolor görs i rätt etapper och med tillräckliga uteytor så att service finns på plats från början, till exempel gällande de planerade **utbildningslokalerna på Pumpgatan** på Lindholmen. Det gäller också att hitta kloka nyskapande lösningar i tät stad utan kompromissa för mycket med ytor för förskole- och skolgårdar och därmed riskera för hög trängsel och för hårt slitage på kompenserande offentliga parker, till exempel Jubileumsparken.

Vid förtätning i befintliga områden måste vi ta hänsyn till att de förskolor och skolor som finns redan är fulla. Det är därför av högsta prioritet att **hitta plats för ny skola i Eriksberg** innan fler nya bostäder kan planeras och byggas där. Vi kan inte fortsätta skjuta på behovet av kommunal service, varken i geografien eller i tiden – ett gemensamt ansvarstagande krävs för att vi ska bygga en god stad.

Lundbys lokala torg behöver stöttning för att kunna generera ett levande och trivsamt stadsliv, fungera som mötesplatser och tillhandahålla god service. De chanser som finns vid förtätning av befintliga områden kring **Wieselgrensplatsen, Kyrkbytorget, Bjurslätts torg och Kvilletorget** ska därför tas tillvara. Detta är särskilt viktigt för **äldres möjligheter till ett gott liv**, vilket också handlar om tillgänglighet, både i närmiljön och i befintligt bostadsbestånd, samt om att skapa trygghetsbostäder genom ombyggnation eller nyproduktion på platser där det bor många äldre.

Då biltrafiken i Göteborg ska minska kraftigt enligt trafikstrategin är det även av högsta vikt för ett fungerande vardagsliv att kollektivtrafiken byggs ut och fungerar både till och från, men också igenom, olika platser, samt **att barns säkerhet prioriteras och gång- och cykelvägar håller god kvalitet**.

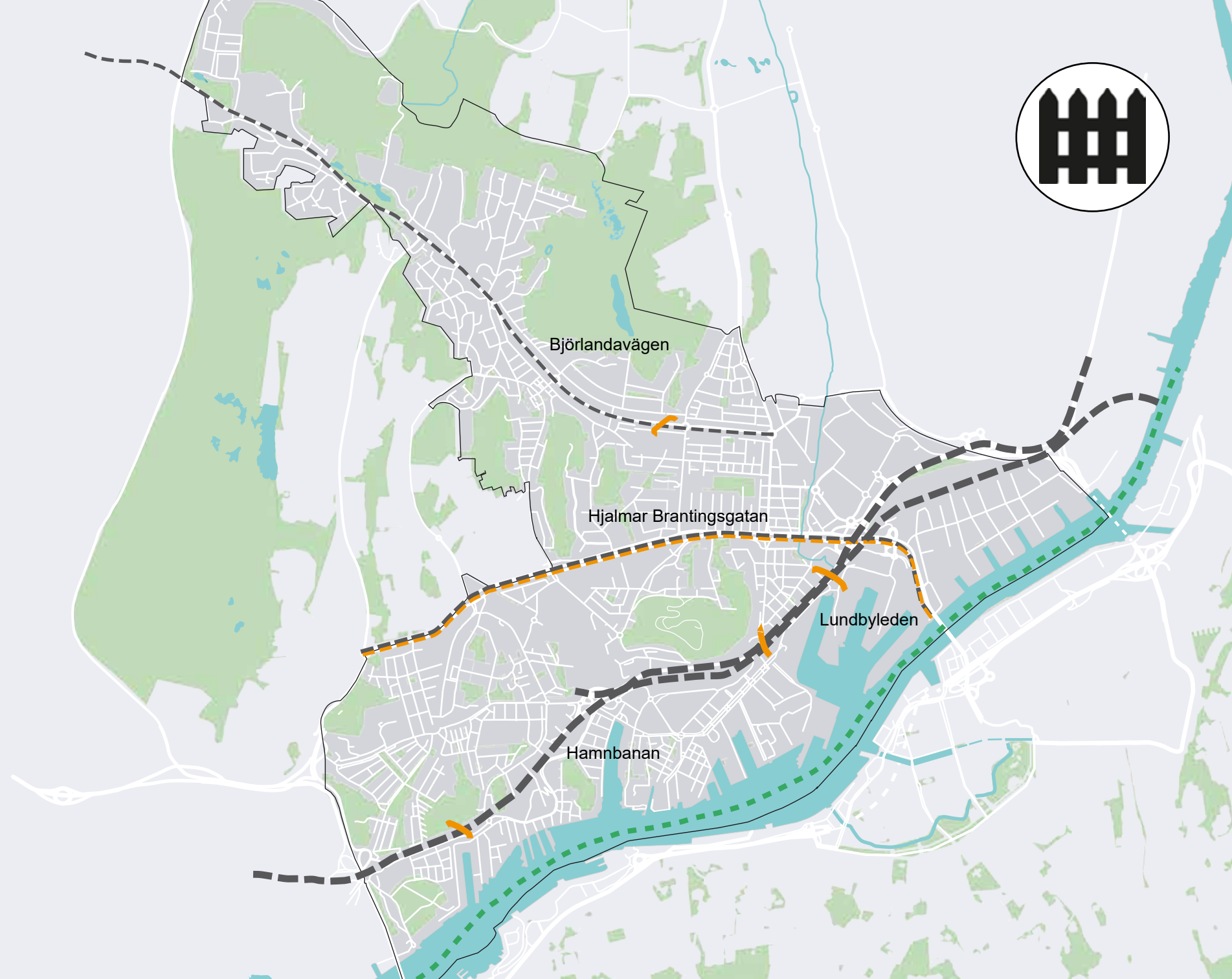

Så minskar vi barriäreffekter

Redan idag, och särskilt med tanke på den omfattande nybyggnation som planeras, är det nödvändigt att överbygga och minska effekterna av de barriärer som präglar Lundby. Hjalmar Brantingsgatan utgör en barriär längs hela sin sträckning genom stadsdelen idag, och bättre och fler överbyggande kopplingar i nord-sydled behövs. På lång sikt bör **Hjalmar Brantingsgatan byggas om till stadsboulevard** med tillgängliga spårvagnshållplatser i nivå med omgivande gatuplan. Ur regionalt perspektiv är Hjalmar Brantingsgatan ett av många kollektivtrafikstråk som i framtiden kommer att behöva bli snabbare och mer lättframkomligt – vilket måste ställas i relation till det lokala behovet av att minska gatans stora barriäreffekter. Önskvärda åtgärder är möjlighet att korsa gatan vid Backaplan där Kvillbäcken rinner. Möjlig framtida förtätning och ombyggnation av gatan bör studeras i kommande programarbete för Wieselgrensplatsen. En liknande barriär av något mindre skala är Björlandavägen och även här bör åtgärder vidtas som underlättar för gångtrafikanter, särskilt för barn, att korsa gatan.

De två största barriärerna som även är svårast att på kort sikt överbygga är Hamnbanan och Lundbyleden som går parallellt med varandra genom hela stadsdelen med undantag för där leden går i Lundbytunneln. Tågtunnel planeras för sträckan mellan Pölsebo och Eriksberg. Det bästa framtida scenariot är **nedgrävning eller överdäckning av både Hamnbanan och Lundbyleden**, men i väntan på detta finns flera mindre åtgärder som är möjliga, till exempel att byta ut gång- och cykelbron mellan Kvillestaden och Frihamnen. Den största naturliga barriären som påverkar Lundby är Göta älv som utgör stadsdelens södra gräns mot Majorna-Linné och Centrum. Det krävs **fler kopplingar av olika slag över älven**, så som fler turer med färjetrafiken även kväll och helg, gång- och cykelbroar samt kopplingar för kollektivtrafiken såsom Lindholmsförbindelsen. Det är viktigt att stråken som då skapas hakar i befintliga viktiga stråk på ömse sidor om vattnet och på så sätt kopplar samman Göteborg.

I strävan mot en mer jämlik stad har Lundby som den mest centrala delen av Hisingen ett ansvar gentemot de andra hisingsstadsdelarna - Västra Hisingen och Norra Hisingen. Det gör det viktigt att föra in skalnivån Hisingen i olika processer så att **Lundbys expansion kan gynna fler Hisingsbor**. Det finns ett flertal sociala och mentala barriärer i Lundby och då alla människor inte har ekonomisk möjlighet att flytta till nybyggda bostäder, medför expansionen en risk att vi ytterligare förstärker dessa, eller rentav skapar nya. Tills dess att vi hittar sätt att bygga billiga lägenheter krävs därför välkomnande offentliga rum, målpunkter och en **mångfald av mötesplatser i utbyggnadsområdena** för en socialt blandad stad.

Så stärker och utvecklar vi stråk

För att främja livaktiga stråk i välfungerande nätverk i Lundby och i staden behövs helhetsperspektiv. Varje detaljplanearbete måste zooma ut och studeras i relation till sitt omland. I de övergripande arbeten för större områden som görs måste en robust struktur sättas som på bästa sätt kopplar an till omkringliggande platser och stråk. Möjliga sammanlänkningsstråk som kan hela stadsdelen och staden får inte byggas bort. I många delar av Lundby behövs **stråkstudier på övergripande nivå** utifrån ett strukturerande stadsbyggnadsperspektiv. Kopplingarna till och från innerstaden **över älven via Frihamnen till Backaplan** samt till äldre delarna av Kvillestaden är mycket viktiga stråk i Göteborgs framtida city. Framtida kopplingar behövs mellan Ringön och Gullbergsvass.

Ett befintligt stråk som i framtiden kan bli en viktig längre koppling **mellan Kvillestaden och Lindholmen** är Gustaf Daléngsgatan, längs det nybyggda Östra Kvillebäcken förbi Kville saluhall, vidare genom de äldre delarna av Kvillestaden längs Hisingsgatan och Myntgatan till Göteborgs moské. Detta stråk kan i framtiden stärkas i sin förlängning både norrut mot Swedenborgsplatsen och söderut genom en genare koppling till Lindholmen och Lindholmsallén samt vidare över älven via Pumpgatan. Stadsgränser eller mentala blinda fläckar får inte hindra oss från att **stärka kopplingar mellan stadsdelar**, såsom kopplingar mellan Lundby och Biskopsgården, till exempel Kärrdalen-Länsmansgården och Kyrkbyn-Södra Biskopsgården. Även kopplingar till Norra Hisingen bör stärkas så som Brämregården-Hildedal-Tuve längs Wieselgrensgatan och Tuvevägen, och Backaplan-Brunnsbo-Backa längs Litteraturgatan.

Även rekreativa "grönblåa" stråk bör stärkas och utvecklas. **Stråket längs vattendraget Kvillebäcken** som rinner från älv till älv har mycket stor potential. Även skapandet av ett **sammanhängande kajstråk** hela vägen längs Lundbys södra gräns mot älven skulle skapa stora sociala värden. Befintliga **Flunsåsstråket** från Backaplan till Flunsåsparken ska värnas och utvecklas. Stråken behöver stärkas och utvecklas med fokus på fotgängare och cyklister för att skapa ett rikare stadsliv och en mera sammanhållen stad.

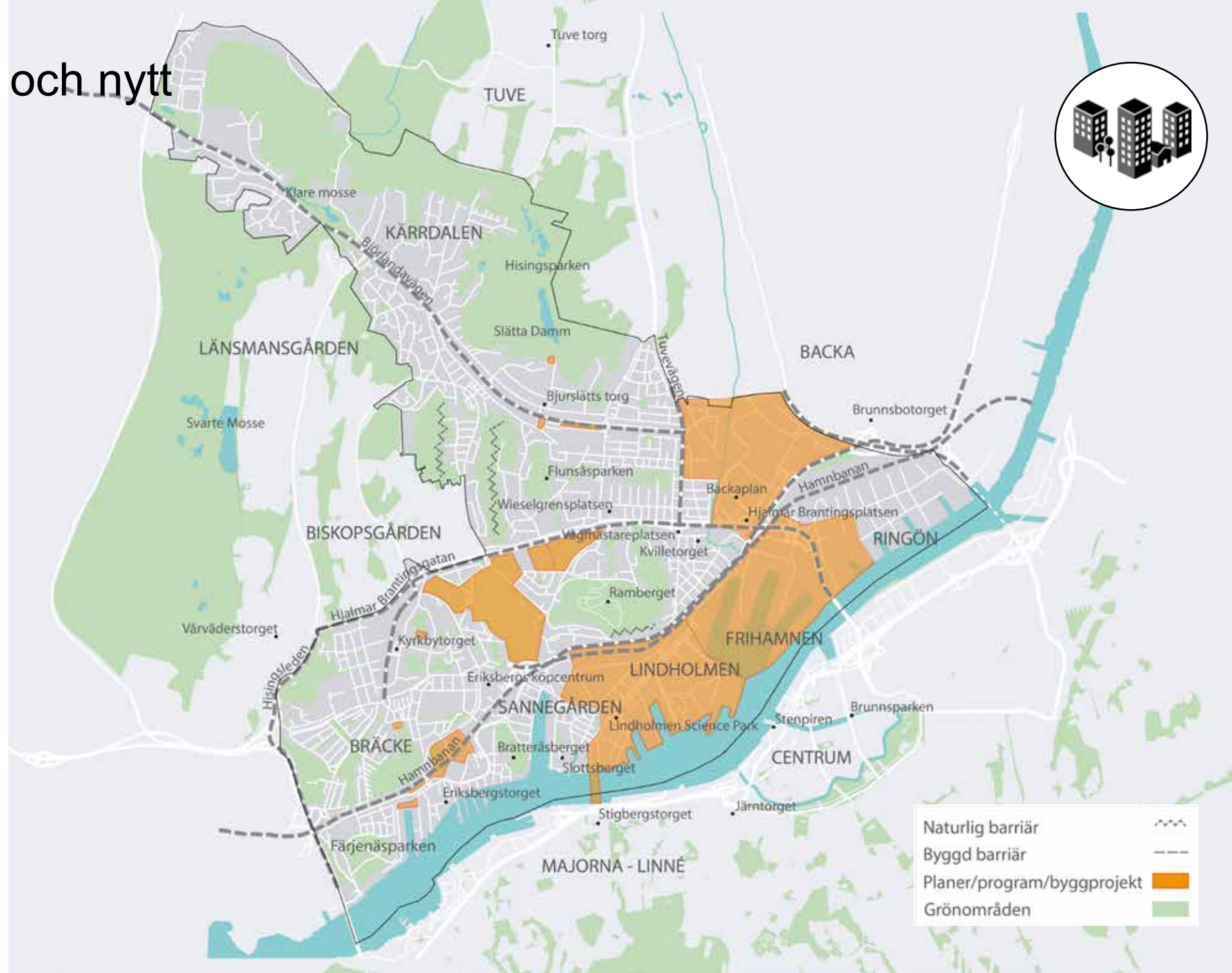
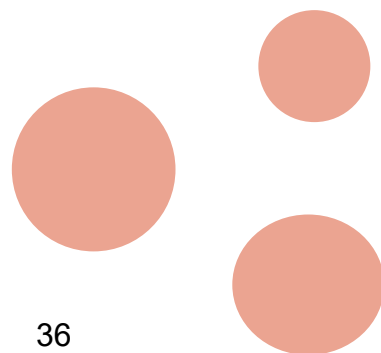
Så väver vi samman gammalt och nytt

En stomme i stadsdelsnämndens uppdrag i stadsutveckling är att bidra med lokal kunskap i olika planeringsprocesser. En bärande del är vetskapen om hur platser används och fungerar idag. Även enligt Vision Älvstaden ska vi **ta avstamp i det befintliga** när vi utvecklar platser. För att göra det måste verksamheter i befintliga fastigheter inventeras och värden av det sociala livet beskrivas, även i byggnader som vid första anblick kan framstå som oanvända eller oviktiga. Att välja att spara befintliga hus kan ge stora mervärden både på kort och lång sikt, i **Frihamnen kan till exempel magasinerna** fyllas med nya funktioner och bidra till att befolka och ge liv till området.

Dagens **mötesplatser i Fyrklöversområdet**, som idag finns i bottenplan i bostadshus och i de fristående byggnaderna Grindstugan och Knuten, är mycket viktiga för gemenskapen i området, särskilt för barn och unga, och bör värnas och stärkas i samband med planerad nybyggnation i området. Vidare är det viktigt att den nya **generationsöverskridande mötesplatsen med familjecentral i Sannegården** utvecklas till en mötesplats för hela Lundby.

I Lundby finns platser som utgör viktiga delar av Göteborgs historiska hjärta. I utvecklingen av staden bör vi ta chansen att **lyfta fram historiska identitetsskapande kvaliteter**, till exempel kring Färjenäs/Färjestaden och Lundby gamla kyrkby. **Varvmiljöerna bör tas tillvara** i utvecklingen av Lindholmen samt i den mer successiva processen för Ringön.

Genom att löpande uppdatera stadsdelens lokala kunskapsbas och utifrån det uppdatera detta lokala utvecklingsprogram, kan stadsdelsförvaltningen alltid erbjuda en grund för sociala konsekvensanalyser (SKA) och barnkonsekvensanalyser (BKA) när nya program, detaljplaner eller andra arbeten ska starta. Att ständigt förbättra våra SKA/BKA-processer, så att de verkligen kan göra skillnad, är ett gemensamt och viktigt ansvar.

LÄS MER

om åtgärdsförslagen och
Lundbys sju
primärområden på
[goteborg.se/
luplundby](http://goteborg.se/luplundby)

*Det här är **Lundbys lokala utvecklingsprogram**, fastställt av stadsdelsnämnden att gälla till år 2020 och som medskick till nya nämnder 2021. Tillsammans gör vi stadsdelen ännu bättre att leva och verka i, välkommen att ta del av våra verktyg och åtgärdsförslag!*

Se www.goteborg.se/luplundby för alla lokala utvecklingsprogram.

Har du frågor? Tveka inte att kontakta våra utvecklingsledare stadsutveckling:
Isabella Anderson: isabella.anderson@socialhisingen.goteborg.se 031 - 366 77 11
Joanna Fehler: joanna.fehler@socialhisingen.goteborg.se 031 - 366 99 69